

Sygn. akt VII U 904/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu posiedzeniu niejawnym w dniu 24 października 2017 r. w Warszawie

sprawy S. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek odwołania S. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 24 kwietnia 2017 r., Nr(...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

S. M. w dniu 13 czerwca 2017 r. złożył odwołanie

za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 24 kwietnia 2017 r., nr: (...). Odwołujący wniósł o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji, ewentualnie o jej uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania lub o jej zmianę poprzez umorzenie należności z tytułu składek: na ubezpieczenia społeczne

za okres od lutego 2007 r. do marca 2007 r. i od sierpnia do października 2008 r. w kwocie 14.226,95 złotych, na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego

do marca 2007 r. i od sierpnia 2007 r. do października 2008 r. w kwocie 6.350,12 złotych oraz na Fundusz Pracy za okres od lutego 2007 r. do marca 2007 r. i od sierpnia 2007 r. do października 2008 r. w kwocie 1.191,93 złotych.

Ubezpieczony wniósł również o zasądzenie na jego rzecz od organu rentowego kosztów postępowania według norm przepisanych. Odwołujący podniósł,

że zaskarżona decyzja została podpisana przez zastępcę Dyrektora Oddziału ZUS, który nie jest upoważniony do wydania decyzji. Ubezpieczony wskazał również, że jest osobą przewlekle chorą na astmę, a w okresie, kiedy miała nastąpić spłata zaległości należności, wystąpiły bardzo poważne problemy natury rodzinnej (k. 2-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 30 czerwca 2017 r. wniósł o jego oddalenie oraz

o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z obowiązującymi przepisami. Organ rentowy wskazał, że odwołujący nie opłacił należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji z dnia 3 lutego 2016 r. Zdaniem Oddziału zarzuty dotyczące braku umocowania do podpisania decyzji przez zastępcę Dyrektora Oddziału ZUS

są bezprzedmiotowe, gdyż osoba podpisująca w imieniu organu rentowego decyzję nie jest zobowiązana do załączenia do niej stosownego umocowania.

W ocenie organu rentowego inne okoliczności przywołane w treści odwołania również nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ ubezpieczony miał rok czasu na dokonanie zapłaty należności niepodlegających umorzeniu (k. 8 a. s.).

Odwołujący w piśmie procesowym z dnia 7 września 2017 r. zarzucił dodatkowo, że organ rentowy w decyzji z dnia 3 lutego 2016 r. nie ustalił w sposób prawidłowy warunków umorzenia należności z tytułu składek wymienionych w punkcie 1, gdyż nie określono kwotowo wysokości uregulowania należności niepodlegających abolicji wraz z odsetkami w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się tej decyzji (k. 20 a. s.).

Sąd postanowieniem z dnia 24 października 2017 r. dopuścił dowód z dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. dołączonych do akt niniejszej sprawy, a dotyczących S. M. (k. 35 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. M. w dniu 7 grudnia 2015 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniosek o umorzenie należności z tytułu składek na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (akta ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wydał decyzję z dnia 3 lutego 2016 r., nr: (...) na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Organ rentowy w punkcie 1 decyzji określił, że według stanu na dzień 26 listopada 2015 r. umorzeniu będą podlegać należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okresy od lutego 2007 r. do marca 2007 r. oraz od sierpnia 2007 r. do października 2008 r. w łącznej kwocie 14.226,95 złotych, w tym z tytułu składek w wysokości 7.552,95 złotych i odsetek w wysokości 6.674,00 złotych;

- na ubezpieczenie zdrowotne za okresy od lutego 2007 r. do marca 2007 r. oraz od sierpnia 2007 r. do października 2008 r. w kwocie 6.350,62 złotych, w tym z tytułu składek w wysokości 3.379,62 złotych i odsetek w wysokości 2.971,00 złotych;

- na Fundusz Pracy za okresy od lutego 2007 r. do marca 2007 r. oraz od sierpnia 2007 r. do października 2008 r. w kwocie 1.191,93 złotych, w tym z tytułu składek w wysokości 634,93 złotych i odsetek w wysokości 557,00 złotych.

W punkcie 2 decyzji organ rentowy wskazał, że warunkiem umorzenia podanych kwot jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Oddział podniósł jednocześnie, że należności z tytułu składek za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. nieobjęte postępowaniem o umorzeniu należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, dla których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (akta ZUS).

Odwołujący odebrał decyzję organu rentowego za pośrednictwem osoby trzeciej w dniu 9 lutego 2016 r., która uprawomocniła się w dniu 10 marca 2016 r. (akta ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wydał zaskarżoną decyzję z dnia 24 kwietnia 2017 r., nr:(...) na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r.

o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Organ rentowy odmówił umorzenia należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okresy od lutego 2007 r. do marca 2007 r. oraz od sierpnia 2007 r. do października 2008 r. w łącznej kwocie 14.226,95 złotych, w tym z tytułu składek w wysokości 7.552,95 złotych i odsetek w wysokości 6.674,00 złotych;

- na ubezpieczenie zdrowotne za okresy od lutego 2007 r. do marca 2007 r. oraz od sierpnia 2007 r. do października 2008 r. w kwocie 6.350,62 złotych, w tym z tytułu składek w wysokości 3.379,62 złotych i odsetek w wysokości 2.971,00 złotych;

- na Fundusz Pracy za okresy od lutego 2007 r. do marca 2007 r. oraz od sierpnia 2007 r. do października 2008 r. w kwocie 1.191,93 złotych, w tym z tytułu składek w wysokości 634,93 złotych i odsetek w wysokości 557,00 złotych.

Organ rentowy wskazał, że do dnia 10 marca 2017 r. odwołujący nie uregulował należności niepodlegających umorzeniu. Wobec powyższego w ocenie Oddziału warunków do umorzenia należności określony w art. 1 ust. 10 ustawy z dnia

9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność nie został spełniony przez odwołującego (akta ZUS).

Odwołujący jest osobą przewlekłe chorą na astmę. W okresie zobowiązania do spłaty należności, odwołujący pomagał swojemu zięciowi – J. D., ponieważ był hospitalizowany (k. 21-22 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach rentowych i aktach sądowych. Zgromadzony materiał dowodowy nie był kwestionowany przez strony procesu i stanowił podstawę do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie S. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 24 kwietnia 2017 r., nr: (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu było ustalenie, czy organ rentowy prawidłowo wydał decyzję w oparciu o przepisy ustawy z dnia

9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r., poz. 1551) zwanej dalej „ustawą” oraz, czy zachodziły szczególnie uzasadnione okoliczności związane z nieopłaceniem przez odwołującego należności w terminie.

Art. 1 ust. 1 ustawy stanowi, że na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych:

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W myśl art. 1 ust. 6 ustawy, umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W rozumieniu art. 1 ust. 8 ustawy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Zgodnie z art. 1 ust. 10 ustawy, warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W świetle art. 1 ust. 11 ustawy niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8.

Jak stanowi art. 1 ust. 12 ustawy, w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu.

W pierwszej kolejności Sąd zważył, że ustawodawca przyjął zasadę, zgodnie z którą umożliwiające zostało umorzenie wnioskodawcy nieopłaconych składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz wypadkowe z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należnych od nich odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych. Warunkiem umorzenia tychże należności jest opłacenie należności niepodlegających umorzeniu. Sąd doszedł do przekonania na podstawie dokumentacji zawartej w aktach sprawy oraz w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, że organ rentowy prawidłowo zastosował dyspozycje zawarte w ustawie z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Sąd zważył, że odwołujący od dnia uprawomocnienia się decyzji wydanej w dniu 3 lutego 2016 r., był zobowiązany w ciągu 12 miesięcy do spłacenia należności niepodlegających umorzeniu. Ustawa uzależnia możliwość umorzenia należności zawartych w zaskarżonej decyzjach organu rentowego od spełnienia opisywanej przesłanki.

W ocenie Sądu organ rentowy wydał wszystkie decyzje w toku postępowania dokonując merytorycznej analizy sytuacji faktycznej odwołującego oraz dokonał powyższego w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. „Zakład Ubezpieczeń Społecznych w decyzji wydanej na podstawie

art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność obowiązany jest wskazać kwoty podlegających umorzeniu należności i określić wszystkie warunki, jakie musi spełnić ubezpieczony, aby uzyskać decyzję o umorzeniu niezapłaconych należności.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa 823/15) Odwołujący wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i stwierdzenie jej nieważności. Sąd jednakże zważył, że nawet w przypadku uznania, że decyzja została wydana z naruszeniem przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, nie jest władny do jej uchylenia. Sąd I instancji bada jedynie, czy zaskarżona decyzja została wydana merytorycznie prawidłowo, natomiast formalne czynności podjęte przez organ rentowy w toku postępowania wyjaśniającego są poza przedmiotem rozstrzygnięcia. Tym niemniej Sąd zważył, że kwestia związana z wydaniem zaskarżonej decyzji przez rzekomo nieupoważnionego pracownika organu rentowego została wyjaśniona na etapie postępowania sądowego. Organ rentowy bowiem jako załącznik do odpowiedzi na odwołanie przedstawił pełnomocnictwo, zgodnie z którym J. Z. będący zastępcą Dyrektora Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

w R., jest osobą upoważnioną do reprezentowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie właściwym dla Oddziału oraz podległych mu inspektoratów i biur terenowych.

Zdaniem Sądu Okręgowego organ rentowy zgodnie z procedurą poinformował odwołującego za pomocą wydanych zgodnie z prawem decyzji

o warunkach umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Sąd zważył, że zaskarżona przez ubezpieczonego decyzja została wydana przez organ rentowy w sposób prawidłowy, rzetelny i logiczny. Odwołujący zarzucał decyzji z dnia 3 lutego 2016 r., że powinna również określać warunki umorzenia należności. W ocenie ubezpieczonego organ rentowy nie określił kwotowo, w jakiej wysokości zobowiązany jest do uregulowania należności niepodlegających abolicji wraz

z odsetkami w terminie 12 miesięcy od jej uprawomocnienia oraz, że nie wskazał, że warunkiem umorzenia jest również uregulowanie kosztów postępowania egzekucyjnego. Jednakże posiłkując się orzeczeniem Sądu Apelacyjnego, należy stwierdzić, że zarzuty odwołującego są bezzasadne

i nieuzasadnione. Zgodnie bowiem z jego treścią, „ocena prawidłowości decyzji odmawiającej umorzenia należności wydanej na podstawie art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność wskutek niespełnienia warunku, o którym mowa w art. 1 ust. 10 nie może się ograniczać do jej zakwestionowania, a w konsekwencji wzruszenia wyłącznie wobec faktu, że we wcześniejszej decyzji - określającej warunki umorzenia wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy - organ rentowy ograniczył się

do enumeratywnego wskazania wymienionych w art. 1 ust. 1 i 6 należności podlegających umorzeniu i jednocześnie zaniechał takiego enumeratywnego wskazania co do należności niepodlegających umorzeniu, które podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia decyzji warunkowej, poprzestając wyłącznie na przywołaniu treści art. 1 ust. 10 i 11 ustawy. Ocena taka powinna być każdorazowo dokonana z uwzględnieniem indywidualnych okoliczności danej sprawy, w tym informacji faktycznie udzielanych przez organ rentowy oraz zachowania przez płatnika miary należytej staranności

w działaniach zmierzających do wywiązania się z obowiązku uregulowania należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy

od uprawomocnienia się decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy”. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 marca 2016 r., sygn. akt III AUa 1693/15).

Przechodząc zaś do oceny indywidualnych okoliczności sprawy, które też zostały podniesione w toku procesu, Sąd zważył, że przewlekła choroba odwołującego związana z astmą czy też ofiarowana pomoc choremu zięciowi w okresie zobowiązującym go do spłaty zaległych należności nie może skutkować zmianą zaskarżonej decyzji. Analiza sytuacji rodzinnej oraz zdrowotnej odwołującego się nie prowadzi do konkluzji, jakoby zachodził „szczególnie uzasadniony przypadek” pozwalający na umorzenie należności, ponieważ miał on zakreślony roczny termin na

spełnienie przesłanki, od której uzależnione jest umorzenie pozostałych należności z tytułu składek. W ocenie Sądu ubezpieczony pomimo problemów powstałych w spornym okresie czasu, miał możliwość podjęcia skutecznego działania i wykonania zobowiązania nałożonego przez organ rentowy w decyzji z dnia 3 lutego 2016 r.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)